

The Project Gutenberg eBook of Kyttä, by Kössi Kaatra

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Kyttä

Author: Kössi Kaatra

Release date: April 19, 2016 [EBook #51794]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK KYTTÄ ***

E-text prepared by Jari Koivisto and Tapio Riikonen

KYTTÄ

Kirj.

Kössi Kaatra

Tampereella 1906,
Hämeen Kirjakauppa.

Luukkosen ja Kumpp. kirjapainossa.

SISÄLLYS:

I.

Kyttä I-XIII

II.

Sonetteja 1-18

III. Lauluja.

Lupauksia
Matkan varrella
Orvon osa

Oli kuudanyö
Ole vapaa!
Impyen huvi
Meren taa putosi päivä
Tule pois!
Ero
Tovin vain
Kaunis — kauniimpi
Unilaulu
Sairas mies
Uni sekin
Huolen tullen
En pääse —
Kumpa —
On niinkuin —
Syntiä tehnyt
Surusta iloon
Lempemme puu
"Olet ahne" —
Rikasta riemua
Kuten tahdot —
Helmiä sataa
Nyt koitellaan —
Korkia Veisu
Verhoten kauneu
Helluntai
Arolempeä
Vereni
Palava pensas
Oi kumpa —

KYTTÄ

Kevättalvella 1905

"Ken kerran katsoi kauneimpaan, sen silmät huijentuivat, sen silmät siinä
ainiaan kautt' elämänsä uivat."

I.

Ma ajan hiiden hirveä, niin villiä ja virmaa, mi lumiaavan äärellä vapaana kiitän kirmaa.

Nyt vasta löysin jäljet sen,
kun kauvan noita hain ma,
kun erämiehen murheiden
kaikk' kauhut tuta sain ma.

Kun ylivoimin taistelin
ja monta kertaa vaivuin
ja epäilystä kuuntelin
ja tuskan alle taivuin.

Nyt vasta löysin jäljet sen,
ja vannon: niitä seuraan,

vaikk' kiini koskaan saisi en
ma pyhätöiden peuraa.

Yöt, päivät hiihdän jälkiään
ja erämaata matkaan,
ja kotihini kääntymään
mua ei saa jumalatkan.

Näät päässä tien on kaikkeni, vaan tyhjä takanani; jos katsoisinkaan taakseni, niin ois se
kuolemani.

II.

Ma unta näin, kun nukkunut ma olin nuotiolle: ol' linna uljas kohonnut öiselle hongikolle.

Ja linnass' istui neitonen,
seessilmä, silkkitutka,
laps laulujen ja leikkien,
maan kaunokaisin kukka.

Ma olin köyhä laulaja,
mi linnan neittä lempi,
mut ritarilla korskalla
ol' linnan immen hempi.

Ja kaiutellen kanneltain
ma lemmestäni lauloin,
mut ihanaisna impi vain
ritariansa kauloi

ja mulle säälilyhymyn soi ja palkaks lantin antoi — ja asemies se immen, oi, häävuotehesen
kantoi.

Ja häissä linnan neitosen
ja soturin ma soitin,
mut silloin kerran viimeisen
myös kanneltani koitin.

Häät juotuaan näät rouvineen
pois korska herra matkas
ja silloin kaiho kanteleen
hiushienot kielet katkas

ja silloin loppui laulukin ja loppui laulajakin, min haamu tielle syöstihin laill' luihun
kulkurakin.

III.

Ma näin jo sen, ma näin jo sen, näin unelmaini pyhän ja eessä sielun silmien sen nään nyt
yhä, yhä!

Ma kuljin kohti kukkulaa,
min päällä päivä hohti,
kun sinne erä-kulkijaa
halk' korven jäljet johti,

ja kun ma pääsin päälle sen, päin hiiden hirvi juoksi ja silmät tulta tuiskien se luontelihe
luoksi.

Ma kohta jouta jännitin
ja kaarta koitin äkin
ja sydämeensä silmäsin
ja koitin tähdätäkin.

Mut yksi ainut katse sen
mun käteni jo nitoi,
yks lieska silmäin syvien

mun vangiks kohta sitoi.

Sen silmät suitsi salamaa,
pyhintä pyhää tulta.
Oi, niiden eessä kalpeaa
on kuun ja päivän kulta.

Ja niiden eessä ihminen
vain vapisee ja vaipuu
ja maahan kääntää katsehen
ja polvillensa taipuu.

Niin minäkin. Mut tovin vaan
mua katsoi tuo ja — lähti
kuin ukonnuoli radallaan
tai taivon lentotähti.

Ja keskell' erämaata ma
taas ypö-yksin kuljin,
mut jumalaisen kuvansa
ma sydämeeni suljin.

Ja kera sen mä hiihtelen ja iloitsen ja huolen, ja jos ma kaadun korpehen, niin kera sen ma kuolen.

IV.

Kun viima vinkuu, tuuli käy ja lunta tulla tuiskii, maan yllä ilta hämärtäy ja puista peikot kuiskii,

kun jäljet hukkuu hankehen ja väsymys mun valtaa, niin näin mä silloin laulelen pois tunnon tuskan alta:

"Oon erämies
ja luoja ties
ma koska päätän retken
ja tokko saan
ma koskonkaan
elää sen suuren hetken,

kun hirveni
on omani,
on suuri saalis mulla,
min vuoksi ma
sain taistella
ja tänne asti tulla.

Mut surren en,
en huoaten
ma taita taipalletta
ja säästäen
vain soittelen
ma kaihon kanteletta.

Oon erämies
ja luoja ties,
se tahdon myös ma olla
ja työni tän
vain pyhitän
kuin mies ma taistelolla!"

Näin virttä vierrän, sävelin ma sydänsurut suistan ja toivonlapsen laulelmin yön peikot pois ma puistan.

V.

Mun on niin outo olla nyt, ett' ihan ihmetyttää; ma tovin olen itkenyt ja nyt mua hymyilyttää.

Tää tunne suuren ilon on
tai suuren surun enne.
Saas nähdä, poika hongikon,
ma minne tästä mennän.

Ma käynkö tuonen tuskihin ja manan merta soudan vai jumalainko juhlihin ma koito kohta
joudan?

VI.

Vain kangastusta kaikkiko ja haavehien harhaa? — Oi julma, kylmä kohtalo, kun veit sa multa
parhaan!

Viel' ihan äsken edessäin
sen sorja varsi väikkyi,
sen kaunokarva kimmeltäin
kuin pehmyt laine läikkyi.

Ja tyhjä taas on erämaa
kuin vain se olla voipi.
Taas erämiesi huoahtaa
ja yksin unelmoipi.

On eränkäyjän elämä
vain unta, unta, unta,
sen onni valhe pettävä,
sen suvi lunta, lunta.

Ja: sentään kaikki kaikessa vain unet ovat hälle. Siis: kiitos, kiitos kaikesta, min soitte
etsijälle!

VII.

Mua onni seuraa: eelläni, vaikk' etähällä vielä, ma taas jo nään mun hirveni kuin utukuvan
siellä.

Kuin päivä paistaa karva sen
halk' autereisen aamun.
— Oi, ootko tähti toiveiden,
vai lietskö vain sen haamu?

Kuin uhritulen kyventä
sen tumma siima syytää.
— Oi, lietskö tuo, jot' etsijä,
mies erämaassa pyytää?

On kiire sillä, mulla myös.
Voi, korven silkoselkää!
Jo heitä pois tuo turha työs
Ja älä mua pelkää.

Ma saan sun kiinni kuitenkin:
mut en ma sua surmaa.
Sen sortaisinko verihin,
mi elollansa hurmaa?!

En! — Etees panen pauloja,
sun sidon silkkiköysin
ja koskematta kotia
vien saalihin, min löysin.

VIII.

Yönuotioiden unet luo niin monenmoiset haaveet ja tulen tuike luokse tuo niin lopen oudot
aaveet.

Ne ympärillä karkelee,
ne kiertelee, ne kaartaa,
mua ilkkuen ne katselee
ja kaikkialta saartaa.

Viim' yönäkin ma kummat näin,
kun silmät kiini painui:
mies lappalainen jäljissään
mun henkeäni vainui.

Hän, pakanakin, pyhintä
mun hirveäni pyysi —
ja saadakseen mun tieltänsä,
salassa nuolta syysi,

ett' yksin herra erämaan hän, kurja, olla saisi, ja peuran rintaan peitsen vaan hän äkin
upottaisi.

Hän kulki kuusten varjoja
ja petäjikköön lymyi,
ja sieltä, kosto katseessa,
hän väjyyn mulle hymyi.

Mut vihdoin viimein huomasin
ma turman tuojan toki
ja silloin sielu syntisin
myös kuolemansa koki.

Ma piilouduin taakse puun,
ja kun hän luokse ensi,
niin vasamani kirottuun
kuin koston nuoli lensi.

Ma kau'an tarkkaan tähtäsin
ja tähtäsin kuin peto
ja lumikääreliinoinhin
näin kaatui kurja eto.

Kun heräsin, niin peloitti mua vielä unen uhka; mut huomenkoi myös heloitti päin nuotioni
tuhkaa.

IX.

Me lennetään, me lennetään kuin lemmon lentimillä, on huima kulku miehen tään, mutta
nopsa myös on sillä.

Ei taakse katso kumpikaan,
ei hetkeksikään herkee,
vaan kiihdyttää vain kulkuaan.
On aika kallis, kerkee.

Nyt kestä, kestä metsämies
ja kuntos kaikki käytä
ja päähän asti hiihdä ties
ja toivehesi täytä:

On saalis suuri, suuri niin kuin unelmaisi summa. Mut työläs saada saarroksiin on korven
kuulu kumma.

X.

Jo välimatka vähenee ja lyhenee jo varmaan; niin lähellä jo kajailee nyt muoto metsän
armaan.

Jo tovin päästä tavotan
ma salon sulosorjan
ja hellin sormin solmian

ma nopsajalan norjan.

Vaan — tynny, tynny tuntoni, oi, rinta, riemus salaa; näät, silmäpari peurani viel' uhman tulta palaa.

XI.

Taas nään sen silmän vehreän kuin hyrskyhelmen ikään, ei hurmata mua enemmän voi maailmassa mikään.

Ken kerta katsoi kauneimpaan,
sen silmät huijentuivat,
sen silmät siinä ainiaan
kautt' elämänsä uivat.

Hän muust' ei enää tiedäkään,
ei tunne muuta mitään,
hän maailmasta itseään
pois paenneena pitää.

Kuin erämaa on maailma muu, kun siihen silmät lainaa, on kuollut kukka, kuollut puu, jok' ihminen kuin vainaa.

XII.

Nyt lentää silmu suopungin, niin että ilma vinkuu — se tokko kiertää kaunihin vai sivuitseko sinkuu?

Nyt onnen arpa heitetään.
Saas nähdä, tokko voitän
ja kytken korven tähtipään
vai suottako ma koitan?

Ma vapisen ja vaalenen ja silmät kiini uotan: ma onneani epäilen ja silti siihen luotan!

XIII.

Nyt erämaa sa kumarra ja korpi kolkko köyrry, pääs, petäjikkö, taivuta ja salo suuri nöyrry!

Mull' on jo ihme erämaan,
on hiiden hirvi ylpee,
mi jumal-kauneudessaan
kuin kultamerta kylpee.

Työ tehty. Olen voittanut, mit' toivoin elämässä, kun kaikki olen koittanut ja määränpää on tässä.

SONETTEJA

Keväällä 1905.

"Niin lähellä kuin veri sydäntäni mua oot sa armas, enkä sinusta voi saada enään irti itseäni, vaikk' koittaisinkin siteet ratkoa."

Oi kiitos luoja, että mieronmiesi tok' edes unta kyllin nähdä saa, kun ammoin tuhaks tummui toivon liesi ja tuskaa elontaival tarjoaa.

Niin monet kerrat kurja iskut siesi ja kesti kohtaloa kolkoimpaa, kun lohtunaan hän kärsiessään tiesi, ett' auvon antaa unetarten maa.

Ja kaiken myöskin hälle unet soivat, nuo unet armaat, hienot, valoisat; ne yksin hälle uskallusta loivat

ja väsynyttä kauas kantoivat; ne elämän ja elinvoimat toivat, kun — onnenharhat nähdä antoivat.

2.

Ma palvelen sun silmiesi tulta ja sille uhraan, sille kumarran. Ja tulen papitar sa olet, kulta, ja sulle polveni ma notkistan.

Ja sinä synnit synkät otat multa, sult' anteeksantamusta odotan, ja suusi sanoja vain varron sulta ja niille rauhani ma rakennan.

Ja kun ma jälleen nostan katseheni, niin olen kuningas ja kruunupää, ja uus ja uljas on mun sydämeni,

en tunne tuskaa, kuolon ikävää, vaan rikkauteen elonriemujeni kaikk' kauhumuistot mustat multa jää.

3.

Ei mutta, kuule kulta, lapsukainen, mi kätkyessä totuit nukkumaan, sa olet ainut, pieni pikkurainen, ja sua, sorja, tuutia ma saan.

Vaan viekas, virkku oot sa armahainen, et nuku paljo, tuskin ollenkaan, ja teiskaat, teutaroit ja sodit vainen ja nenää nyrpistät sa ahkeraan.

Ja — usko pois — on täysi tosi mulla, kun sulle hussalullat laulelen ja tuskin tahdon toimehen ma tulla,

Mut en ma sentään tointa vaihda, en.

Kun hyvä vain on oikein olla sulla,
niin vähät silloin muuta muistelen.

4.

Miks vielä viivyt? Miks et etelähän pois kiidä kiirein kaukorannan taa? Miks vielä viivyt? Miks et etsimähän jo lähde maata valonvalkeaa?

Sa nääthän, että syksyn hämärähän jo verhoutuu Lapin laaja maa ja että talven taikapimeähän sun pesäs pieni pian katoaa.

Vai säälisitkö, sorja, surunlasta, mi lohdun löysi liverryksissäs, löys toivon tuikahduksen laulannasta,

mi sydämeensä helkkyi syömestäs? Oi ällös, ällös, armas! Kuolemasta vain varo, riemurinta, itseäs!

5.

On väärä puhe, että Boaksensa — tuon kaunihin, mi nukkui vuoteellaan ja unikuvin näki kultasensa, mi lemmellensä nauroi, nauroi vaan —

luo hiipi Ruth ja painui povellensa, soi tulihuulin hälle suukkojaan ja kaikki ukset aukas sydämensä ja kuumiin käsin kauloi kalleintaan

ja palavana vannoi valojansa kautt' tähtitaivahan ja meren, maan ja — yösen viipyi luona armahansa

ja poistui vasta aamun valkeaan.

— Noin ei hän tehnyt! Ei, vaan majassansa

Ruth unta palvoin nauroi Boastansa.

6.

Hyvä jumala! Minne ma uuvuin nyt, mihin itseni vietellä annoin? Miten kauan jo allani hyllynnyt suo suuri on kaukorannoin?

Hyvä jumala! Ketä olen lempinyt ja kelle ma kaikkeni kannoin, kenen silmistä olen minä syytynyt, ketä kauan ma seurata vannoin?

En tiedä, en tiedä, en aavista, vaan yksin ma värjyn ja vaivun ja pettymykseni painosta
alas maahan asti ma taivun ja hiljaa hiudun ja toivosta, erä erältä hukun ja haivun!

7.

Kuninkahansa eessä karkeloipi Salome, itämaiden ihanin, symbaali helisee ja harppu soipi, kun tanssii tulisilmä suloisin.

Ja hiljaisuuden halki humajoipi sävelten hurma vankitornihin, min paasilattialla unelmoipi mies idän ylevistä ylevin.

Ja säveleitä kuullen vanki havaa kuningasunistaan ja värähtää ja autuaana kättä vapahtavaa

ylhäältä odottaa hän pyhimpää. Vaan Kastaja kun katsehensa avaa — niin piilu pyövelin vain välähtää.

8.

Niin monta kertaa rinnan riemun soiden keväisin helkkyväisin sävelin ja juuri kuulless' ihanuutta noiden saa sydämessä sijan surukin.

Niin monta kertaa mielen ailakoiden ja tunnon ollen sopusointuisin, jo luokse hiipii huolen peikot, joiden jäljissä seuraa tuska ankarin.

Ja kesken hymyämme herttaisinta on niinkuin lentäis peitsi povehen ja on kuin oisi repaleina rinta

ja jähmettyisi veri suonien, ja tätä kauhistusta kamalinta et pääse pakoon, välttä väistäen.

9.

Ja ihanansa eessä polvillansa
Antonius viipyy. Hetket kiiruhtaa.
Vaan Cleopatra säästää suukkojansa
ja maassa maaten urho odottaa.

Ja suuri Rooma seisoo surussansa
ja huolen alla huokaa kuulu maa,
mi joka hetki vartoo vahvintansa,
miest' uljahinta, miestä korkeaa.

Mut aika kuluu. Kuningattarensa
edessä värjyy maailman mahtavin,
muut unohtain ja juopuin uniensa

uduissa elää haavehekkumin, kun — ruoste tahraa terät kalpojensa ja vaipuu valtakunnat sankarin.

10.

On Isisjuhla. Kansaa tulvanansa on kadut kaikki. Jumalattaren kultaista kuvaa seuraa vaunuissansa myös pyhä neitsyt, immyt Isiksen.

Timantttidiadeem' on otsallansa, kyykäärme kiertää ympärillä sen ja valkohuntu kätkee kasvojansa hopeavaippa valuu varrellen.

Ja avopäin ma astun vakavana
kuin pyhyys itse, enkä kumminkaan
Isiksen vuoksi huokaa hartahana,

en miellä muiden seuraa vaunujaan. En tunne häntä. Jumalainoana ma papitarta pyhää
palvon vaan.

11.

Suo kätes mulle, katse kaunis heitä ja siunaukses mulle myötä suo; on eron hetki tullut,
muita teitä mun käydä täytyy määrän oudon luo.

Mun mennä täytyy. Kultra, kyyneleitä, joit' eron tuska silmihini tuo, ja joit' on viljoin, en ma
sulta peitä, vapaasti vainen virratkohon nuo.

Mut kysellä sa saa et, miksi lähden pois kauas, kauas, kauas luota sun; on vastausta vailla
suuni mun,

ma vaiti pysyn pyhimpäni tähden. Mun mennä täytyy. Jumalien nähden tie luota sun käy
miehen murretun.

12.

Niin lähellä kuin veri sydäntäni mua oot sa armas, enkä sinusta voi saada enää irti itseäni,
vaikk' koittaisinkin siteet ratkoa.

En irti pääse; liki, lähelläni oot joka hetki, joka ainoa, kuin poltinrautamerkein sisimpäni
kuvaasi, kultra, kantaa kalleinta

Ja vannon, että haudan partahalle se selvin piirtein siellä säilyvi, on yhtä sees, ei peity
tomun alle,

vaan aina puhtahana päilyvi, ja, vaikka vaeltaisin tuonelalle, se siellä vielä mulle häilyvi.

13.

Pois kulje kauas, kultra, kallehuinen poloisen poian luota kiirehin ja ole vieras mulle
niinkuin muinen, kun ensi kerran sun ma kohtasin.

Sa olet riemun neiti naurusuinen, mun tuttavain on tuska katkerin, jost' ei voi päästä polo
tuiretuinen, jos vaikka voimaa miehen käyttikin.

Jos jäisit luokseni, niin uhrausta kallista liian ois se sulta vaan ja onni tuo, jot' toivot,
kangastusta,

ja palkkas parhain mustin murhe maan. Oi tähtes, kultra, tuosta aattelusta jo sieluntuskat
tulisimmat saan.

14.

Kuin kaksi kotkaa nuorta, voimakasta me aurinkoiden luokse ennetään ja ylös tästä maasta
matalasta planeettileikkihin me lennetään.

Ja niinkuin kaksi kaiken valtiasta äärettömyyksissä me liidetään, ja levähdetään
lennostamme vasta, kun kaunehimpahan me kiidetään.

Ja yllä maisen onnen, onnettuuden ja maisten riemujen ja huolien me aloitamme elämämme
uuden

ja elämämme laulun sulaisen ja julistamme uuden jumaluuden, ja lemmeämmen armas
luomme sen.

15,

Sun suustas, jota suutelin, ma halaan nyt saada sanan selvän, totisen ja säälin vuoks' sa
totuut' älä salaa, vaan anna haastaa halun, tuntehen.

Sa sano, eikö rakkaus, mi palaa öin, päivin, aina pohjass' sydämen, voi lääkitä ja lämmintänsä valaa riemuksi rinnan sairaan, suruisen?

Ja kun se tuot' ei voi, se onko silloin vain virvatulta, valhett' typerää, kuin kerjäläisen onnen uni illoin,

mi aamun tullen täyttymättä jää? Oi anna vastaus, jos taisin milloin sua vilu-viiman tullen lämmittää.

16.

Mies erämaata matkaa. Keitahalle on mieli hällä päästä. Jalkojaan palava hiekka polttaa, kulkijalle suo samum suukon tulihuuliltaan.

Ja nääntyä hän ompii tuskan alle ja usein on hän kuolemaisillaan. Vaan elämänä väikkyä kuolevalle kosteikko ihanaisin erämaan.

Ja vaikka kangastust' on keitahansa, mi askel askeleelta pakenee, on sentään riemu hällä rinnassansa

ja sentään niinkuin mies hän taistelee ja yhä elää keidasunistansa, vaikk' kohti kuoloaan hän astelee.

17.

Täss' seisoo mies, ei enää nuorukainen; ma miehen mitan täytin juuri nyt. En horju enää, enkä vaapu vainen, kuin usein ennen on mun täytynyt.

Ma tiedän nyt, miss' ompii onni mainen, jot' on mun aatokseni tähdännyt ja jota etsi maassa matkalainen, vaikk' ennen suunnast' ei hän tietänyt.

Ma tunnen määräni, mut yksinäni
kentiesi kesken voin ma väsähtää.
Suo siis sa kätes, kulta, ystäväni

ikuinen ollos, miehen luokse jää. Kun lähell' olet armas sydäntäni, niin voimat saan ma jumal-jättilään.

18.

Kahleissa makaa kalvas nuorukainen ja tuskan perkele hänt' ahdistaa, kun kuvat hälle luo, kuink' elo mainen on helluntaissa, suvess' suuri maa.

Mut vankityrmässä' yö on tappavainen, ikuinen, vailla valon pisaraa, ja miehen mielikin on yhdenlainen, kun kahleitaan hän katkotuks' ei saa.

Ei riitä voima, jonka surut veivät, ei kuollut kunto, mennyt miehuus; eivät kahleensa itsestänsä katkea,

ei mustat muurit maahan ratkea, ei uksi aukee salvan päästäjättä ja kaitselmus ei käytä ihmekättä.

LAULUJA

Kesällä 1905.

"Olit laulajan elämänlaulelma, olit kulkurin kuoleman soitto,
hymy riemun ja kyynel tuskasta, yön harso ja huomenkoitto."

Lupauksia.

"Sua en jätä koskaan" lausuit sa
ihan syvästä syömesi pohjasta.

Sua uskon. Mut joskus jos mielesi ois
mun luotani kauaksi kaikota pois,

niin sanasi saat sinä takaisin.
Näät, ennen ma uhraan itsenikin

kuin suruhun sortuvan suon ma sun,
joka onnehen ohjasit mun.

Matkan varrella.

Miks et sinä antanut suuta, kun aijoit sa ainakin, ja kun minä tuota uottaa ja uskoa
uskalsin?

Miks et sinä antanut suuta
ja rauhaani rakentanut,
kun kaipion alla se aivan
oli muruiksi musertunut?

Miks et sinä antanut suuta, kun luotasi läksin pois, kun kuninkahaksi orjan, mun suukkosi
vihkinyt ois?

Orvon osa.

Mun sulosuinen Sirkkuni, mun onnenlintuseni pois muille maille matkasi ja merten taakse
meni.

Ja luona tyhjän pesänsä nyt seison suruisana ja tuudittelen sydäntä niin kaihonkatkerana.

Oli kuudanyö.

Oli kuudanyö ja me kaksin käsikädessä kuljettiin meren rantamalla ja siellä povi povehen
suljettiin.

Oi, vieläkö armahin muistat
yöhetkeä herttaista?
Ma en ole ennen, en jälkeen
elänyt tuon vertaista.

Oi, muistatko kuinka me silloin
sadun lapsina liideltiin
ja kauaksi untemme maille
me miekkoset kiideltiin?

Miten tuskat ja murheet maiset
oli syömelle vennoimmat,
miten sieluihimme me saimme
sulohaaveet hennoimmat.

Miten henget valkeasiivet

meit' tiellämme palvoivat
ja taivahan tähtöset kirkkaat
joka askelta valvoivat.

Sano, jos sinä voit, mitä saattaa yö tällainen tarkoittaa ja voiko sen muistoa koskaan pois
povesta kartoittaa.

Ole vapaa!

En tahdo ma takoa kahletta sun vartesi ympärille, en haluni kaidetta rakentaa sun povesi
pyytehille.

Kuin ilmojen lintusen lentää suon
sun taivahan kannen alla
vapaana ja tahtosi ohjaksin,
maan lapsia korkeammalla.

Ja vaikka sa luotani lentäisit ja kulkisit kaukomailla, niin siunaisin sua sittenkin, vaikk'
oisinkin sua vailla!

Impyen huvi.

Pajupensaana luo tuli impyinen ja siitä hän oksan taittoi ja rallatellen ja naurellen pajupillin
tuosta hän laitto.

Ja sitä hän soitteli *soittaakseen*
ja siin' oli kaunis ääni
ja kummaksensa tuon säveleen
sai kuullakseen koko lääni.

Mut huimapää oli impyinen:
hän soitinta liiaks' koitti
ja näin hän pillinsä pienoisen
sorasointuiseksi soitti.

Ja hän pois sen viskasi luotansa ja — naureli katketakseen ja taas ihan uudesta oksasta teki
pilliä soitellakseen.

Meren taa putosi päivä.

Meren taa putosi päivä, kohoo kuu kuparikarva, syttyy tähdet taivahalla.

Yön suussa iloisin sulho
tarpoo tietä. Tien takana
tupa on miehen mielitietyn.

Taival taittuu. Mies totinen
hätkähtää kuin kuolon tullen:
ei tuli tuvasta tuiki!

Kullan pirtti on pimeä,
pimeät sen pihtipielet,
syden synkkä sintsin muoto.

Käänty tieltä, pois palaten ilta synkin syömessänsä, yö pahin povensa alla!

Tule pois!

Tule pois, tule pois, tule lohduta mua, ma hetkestä hetkeen ikävöin sua, sua silmin nähdä jo halaan. Niin kallionraskas on kaipioni, ja kaihosta sairas sydämeni pian tuhaksi tummaksi palaa.

Tule pois, ole luonani, viihdytä mua, kun tuskahan näin olen pakahtua ja onneni on niin vajaa. Sua odotan niinkuin elämää, joka kaikkeussuurena ylleni jää, tai niinkuin vapahtajaa!

Ero.

"Jää hyvästi", ma huokasin, ja sydämeni vapisi, ma rauenneena vavahdin, kun valju voima napsi.

Ja silmät kiiksi kyynelin
ja puhe puuttui suusta:
ma kevatsäästä haastelin,
kun taitanut en muusta.

"Mua ällös, ällös unhota".
Näin viimein sopertelin,
kun erohetken kaihossa
ankeessa surren elin.

"Mua ällös, ällös unhota". Nuo muistatko sä vielä, kun maailmalla kaukana sa kuljet, kulta, siellä?

Tovin vain.

Tovin vain sinä kiikuit polvillain, tovin nojasit rintaani vastaan, tovin vain sua kallista kantaa sain kuin jumala rakkainta lastaan.

Tovin vain olit armahin mun kokonaan,
tovin kerkeän, kiiruhtavaisen,
tovin tuns' surun mies-polo tunnossaan
ilon suuren ja sunnuntaisen.

Tovin kestävät vain ilot ihmisten, pian pyhinkin onnemme kuolee, vain tuokion rinta on riemuinen, mut kauan se huokaa ja huolee.

Kaunis — kauniimpi.

Olit kaunis, kun ylpeät silmäsi löi salamoita ja iskivät tulta; olit kauniimpi sentään sa silloin kuin näin kyyneleissä sun kulta.

Olit silloin siksi sa kauniimpi, kun outoa oli tuo mulle, ja kun toki silloin ma ymmärsin: olin kaunein myös minä sulle!

Unilaulu.

Yön tähti kimalla kirkas, kuu varista kultiasi kallehimman kammiohon, kun kultan uni tulevi.

Hämyn hengetär hyräile, vierrä virttä viehkeintä kaunehimman korvan kuulla, oman impeni iloksi,

että hän havahtumatta, uinahtaisi yön ilossa.

Sairas mies.

Oli sairas mies ja hän toivoi kevätaikaa armahimpaa, jona aurinko korkeella kiertää, jona kukkia versoo maa.

Ja hän syksyn kesti ja talven
yli pääsi hän ponnistain,
kun keväästä kaunista unta
sai paljon nähdä hän ain.

Ja kun tuli näin kevät vihdoin,
suli jäät, suli nietokset
ja räystäät riemusta itki,
palas lintuset poistunehet,

niin sairas mies tuo tunki ilon huutavan, hurjimman, ja hän unohti sairautensa ja vaivansa kurjimman.

Ja hän terveeksi itsensä uskoi
sekä lauleli riemuissaan,
ja oli kuin oisi hän ollut
uus sielulta, ruumiiltaan.

Vaan voi sitä sairasta miestä ja voi hänen haaveitaan, kun kevät se kaunis ja valkee hänet mursikin multaan maan!

Uni sekin.

Ma raivasin tien erämaahan ja kukkia kasvatin polun varteen paljon, paljon, ja — työtäni silmäilin.

Ja katso! se kaikk' oli ihmeen
ihanaa, sopusointuisaa,
ja muut' ei puuttunut tuosta
kuin kukkien kulkijaa.

Vaan silloin saavuit sa sorja
kuin kukkien haltijatar,
kuin korven keinuva keiju,
hämyn henkien valtijatar.

Ja viitaten sulle, ma lausuin:
"polun tuon minä sulle tein;
sen saat sinä armahin, koska
olet kallis sa sielullein.

Ma en sitä astua taida,
en kukkia kulkea saa;
korut nuo näät eivät siedä
mun jalkaini poljentaa.

Ma syrjässä seison vainen,
kun kuljet sa kaunoinen,
ja kaukaa, kaukaa ma riemuin
sun leikkiäs silmäilen".

Noin lausuin. Nyökäten päätä jätin näin polun polkijaks sun. Ma jäin. Mut riemusin vielä, uni loppunut kun oli mun.

Huolen tullen.

Voi, että jäin ma sinusta juur kun ma sinut löysin ja kun ma luulin, että ma sun sidoin

vaskiköysin.

Voi, että onni unteni
kuin kuollut kukka raukee
ja maahan pilvilinnani
kuin tuhkakasa lankee.

Mut huoli pois! On elo tää
vain vaihtumista pelkkää;
tääll' ilon kannel heläjää
ja surun virsi helkkää.

Ne kilvan kaiuu keskenään
ja niitä kuulla täytyy,
siks että ruumis raihnas tää
yön ikijähän jäytyy.

Nyt murhetta ja huomenna ehk' erä ilon hurmaa. Ma uskon, luonto, ettet sa mua suruhuni surmaa.

En pääse —

Min' en pääse ja en minä koitakaan lumouksesi kahleista päästä, vaan jos sinä kerran ne irroitat, mua hiukan sa silloin säästä.

Ovat kauniit kantaa kahlehet sun ja eivät ne paljon paina, ja hän, jota kerta ne vangitsee, noit' tahtovi kantaa aina.

Kumpu —

Voi, kumpu me voisimme aina näin toistamme lämmittää, kun kohtalon viimat vinkuu, kun uhkaa talvi ja jää.

Voi, kumpu me voisimme aina
tointoiseemme luottaa näin,
meit' tuska kun vartoo ja vaanii
mure mustin ja myrkykkäin.

Voi, kumpu me voisimme löytää
taas toisemme silloinkin,
kun onnemme muut kukat värjyy
värin kalpein ja keltaisin.

Niin — kumpu me armahin aina näin toistamme lemmittäis, ett' toistemme rakkaus aina sois suojaa ja lämmittäis.

On niinkuin —

On niinkuin nyt minä laulaisin mun viime virteni sulle; mut tiedä en, kuinka ma kertoisin mitä olit sa armahin mulle.

Sinä olit mun onneni rakentaja
ja mun onnettomuuteni luoja,
sinä olit minun rauhani raastaja
ja mun tunteiden tyynen tuoja.

Olit laulajan elämänlaulelma,
olit kulkurin kuoleman soitto,
hymy riemun ja kyynel tuskasta,
yön harso ja huomenkoitto.

Oi, kuinka ma voisinkin kertoakaan,

mitä soit, mitä et sinä suonut,
kun maljasta, mit' tulit tarjoamaan,
olen liiaksi paljo jo juonut.

Ja nyt humalapäisenä hoilailen vai — myrkkijuomanko join ma? Vähät siitä, kun virteni
viimeisen näin loppuhun laulaa voin ma.

Syntiä tehnyt.

Miks en mä kätkey säkkihin ja tomuhun ja tuhkaan, kun kosto raskas, ankarin mua
jumalilta uhkaa?

Miks en ma kulje korpihin
ja kadu koito siellä,
kun oon ma sielu syntisin,
jok' astuu elon tiellä?

Ja mitä tein ma onneton,
mies hourupää ja hurja,
mies mieletön ja tunnoton
ja epäkelpo, kurja:

Ma mieronkäyjä poloinen
sain lahjan jumaloilta,
sain erän suuren, suloisen
ansaitsematta noilta.

Mut tuntenut en arvoaan
ja luotani sen heitin
ja jumalilta kokonaan
näin kasvoni ma peitin.

Ja taas ma kuljen tietäni
kuin köyhin kerjäläinen;
on sammunut mun syömeni
ja tuntu on jäinen.

On paennut mun päiväni ja hämärtää jo ilta, mut illan laulut ylläni soi kalman kamalilta.

Surusta iloon.

En tiedä, mik' on sattumaa ja mikä muuta lienee, vaan useasti kulkijaa tääll' outo voima
vienee.

Näät korven tietä kaameaa,
kuss' surun virttä kuulin,
ma astuvani ainiaan
täss' elämässä luulin.

Mut katso: äkin korpitie,
tuo kivinen ja karu,
mun kukkatanterelle vie,
jok' kaunis on kuin taru,

miss' uinuu ujot orvokit, nuo viehkeät ja vienot, ja ruusut, liljat, narsissit ja sinikellot
hienot,

jotk' kaikki, kaikki kumartaa ja hymyilee ja huojuu ja poimijaansa odottaa ja kiehtovaisna
nuojuu,

ja jossa, päällä kukkien, käy niiden haltijatar, suloinen tyttö tuoksujen ja värin valtijat.

Hän auersiivin liitelee

ja vastahani kulkee,
mua hurmahuulin suutelee
ja sylhinsä sulkee.

ja kukkasin mun koristaa, mun unelmilla täyttää, maan armauden osoittaa ja kauneuden näyttää

ja keijuen ja leijuen mua edemmäksi johtaa, kuss' silmä luonnon luomien jok' ihanuuden kohtaa.

Ja kaiko ei hän tieltäni,
ei loitommaksi lennä
ja on kuin ei hän luotani
pois aikoisikaan mennä,

vaan ikipäiviks jäisi hän luo miehen mieltymänsä, sois hälle poven liekkivän, sois hälle pyhimpänsä

ja korvenkäyjän keralla hän kukkasihin hukkuis ja mieron mies ja prinsessa suudelmihinsa hukkuis.

Lempemme puu.

Ja jos ei kuki lempemme korkea puu yli talven ja jos siitä kuivettuu yks oksakin vaan, niin katkaistaan koko puu heti paikalla poikki.

Näet yksikin lehti jos kellastuu, pian toistakin vartoo jo surman suu ja ennemmin tahi myöhemmin kitukasvi on lempemme lehmus.

Ja tuo ei se koskaan olla saa, ei saa, vaan tuoksuva tuoreuttaan ja vehreyttään yli syksyn sään tuo olkoon tai heti kuolkoon.

Ja vaikka sen sortumus synnyttäis ikituskan, mi rintamme pohjaan jäis, niin: sortukohon! Suru suurempi on kuin kerjäävä riemu, mi huokaa!

"Olet ahne" —

"Olet ahne", sa lausuit mulle, kun suuteloitasi join; mut silmäsi haastoi: kulta, mua vieläi suutele. Noin!

Ja ahneuttani välttäin sinä juoksit luotani näin, vaan kiiruhtaissasi erhein sa riensit suutani päin.

Rikasta riemua.

Min' en tahdo mykkänä kulkea ja muiden laiselta näyttää, min' en saata suutani sulkea, näin riemu kun rintani täyttää.

Mun täytyy tunteeeni paljastaa sanaratsujen kannettavaksi ja rintani riemun paljastaa koko maailmalle annettavaksi.

Kuten tahdot —

Kuten tahdot, olkohon menneeksi: täys riemu ja sitten — surut! Mut ylpeenä uhmaten viskaamme me pois huonoimmillemme murut.

Täys tulkoon onni ja onnettomuus,
vain rohkea jotakin voittaa.
Pikar' pohjaan siis! Elo lyhkänen on;

äkin kuolemanhetkikin koittaa.

Veri villi ja kuuma kun kiihoittaa,
poviss' suitsuu hiiltävä huike,
himo liekkiä lyö jumal-leimuavaa
ja tuima on silmissä tuike.

Niin miksemme kuulisi kutsuntaa, elo täys kun on eessämme vielä ja kun voimia meillä on
uskaltaa ja kenkään meitä ei kiellä.

Helmiä sataa.

Helmiä, helmiä, helmiä sataa kirkkaita kimaltavia, päivän kultia, kuun hopeaisia, syyslumen
puhtoisia.

Mulleko nää, oi näitäkö mulle
köyhälle kulkijamelle,
kahmalon täydeltä päärljyä armo-
polkuja polkenehelle?

Kyynelkarpalokullatpa vierii armahan poskia pitkin; Kroisokseksi ja rikkaammaksi impeni
näin minut itki.

Nyt koitellaan —

Nyt koitellaan, kump' ennemmin kuivuu ja kuolee: huul' liekkivä huuliin hautautuu,
tulikuuma on suu, joka suutelon janossa huolee.

Ja ei jano sammu ja ei tuli kielellä tummu, vaikka suut ajat ankarat yhdessä viihtyy ja
huulien kosketus kiihtyy.

Ja tuliset kipinät suonihin kulkee ja veri on hehkuvan kuumaa; joka pisar janon polttavan
itseensä sulkee, ja sielua hourehet huumaa.

Ja on kuin uisimme tulista merta min helmaan hukumme kerta.

Korkia veisu.

(3: 5).

Jerusalemmin tyttäret, teitä ma vannotan vaikenemaan kedon vuohien kautta ja peurain,
ett'ette te herätä vaan mun armaimpaani, mi nukkuu, kunis itse hän valveutuu!

Verhoton kauneus.

Repäise halpa vaate pois, mi verhoo varttasi, esteettä kauneuttasi suo nähdä silmäni.

Näät, hullu vaan ja saituri
helmensä kätkevi;
täys päiv' ei paista, jos sen ees'
on pilvi pieninki.

Suo nähdä ihanuutesi
mun kerta kokonaan,
Sen ansaitseen, ma vannon sen,

jos kuka koskonkaan.

En jaksa enää aavistaa,
en oletella, en,
vaan silmin nähdä täytyvi
mun kukka kauneuden.

Ja usko, että eessä sun alastomuutesi ma puhtahana värähdän, ja sees on sieluni.

Helluntai.

Kuin pehmein ja valkein vaate sa kiertäyt ympäri mun ja ma helluntaitani vietän, kun tunnen ma luonani sun.

Kuin läntisen tuulen ma tunnen
sun huultesi henkäyksen,
yö valkea ylläni uinuu
mun huulias suudellen.

Ja sun silmäisi säihkyssä nään ma
veet siintävät lainehineen,
sädeleikkien harhojen hurmat,
kilokarkelot kukkasineen.

Puut tuoksuvat, puhtaat ja norjat,
värit vehreät, vienoimmat,
ja sun äänesi soinnussa helkkää
suvensävelet hienoimmat.

Mun helluntaini sa valkee, pyhä sunnuntaini sa sees, älä salli, oi, älä salli mun tuntea
kaikonnees!

Arolempeä.

Aropoika kun lempii milloin aron neittä, hän naiselleen valan rohkean vannovi silloin käden
tarjoten immelleen:

Sua lemmin ja lempeni tähden
sinut tahdon ja ansaitsen
ja kerranpa heimosi nähden
sun nostan ma ratsaillen

ja vien sinut kanssani sinne, kuhun kulkevi taival mun, kuss' ei kysy suu: mihin, minne,
kuss' onni on mun sekä sun.

Sua lemmin, mut siitä ma vaadin
sun lempesi myös kokonaan
ja ankaran lain minä laadin,
jota nousen ma palvelemaan:

Jos vain olet uskoton kerta,
petät lempeni koskonkaan,
niin puukkoni povesi verta
juo viimeiseen pisaraan.

Näin vannoo mies aron aavan valan tummalle immellen ja neitonen loppuhun kaavan vain
lausuvi amenen.

Vereni.

Mun vereni pyytää ja pyytää ja se koskena kuohahtaa pian ylitse äyrähiensä, jos esteittä vain ei se virrata saa.

Ja en sitä hillitä taida
ja en edes koitakaan,
koska luonnon sortoa köyhää
ja alhaisint' olis tuo teko vaan.

Veri vierä ja kiehu ja pauhaa, yhä voimakkaampana siis, sinis kun sinä tyynesi löydät, ja salvoista halvoista huolios viis!

Palava pensas.

Sa oot se pensas palava, min erämaassa näin ma ja jonka luokse korvessa hämmästyneenä jäin ma.

Oi katso, riisui kenkäni,
kun paikka tää on pyhä,
ja polvistuin nyt eessäsi
ma vielä viivyn yhä.

Ja silmin seuraan liekkejä,
jotk' katsehesteas valuu;
on kuollut mulle elämä
ja unhoittunut paluu.

Oi katso kuinka rintani
nyt puhdas on ja suuri
ja kuink' on valmis voimani
suurtöiden tekoon juuri.

Sa puhu vain ja käske, sun
sanaasi vaan ma vuotan,
yks' sana sun on käsky mun
ja voittohon ma luotan.

Oi anna merkki yksi vaan ja valmis olen heti ja vaivun vaikka alle maan, jos sun ma täällä petin.

Oi kumpa —

Oi kumpa kiinni auringon- säteitä saada vois, niin solmiaisin seppeleen ja seppel tuo sun ois.

Ja polvistuin sen laskisin
ma ohimoillesi,
ja sinä silmin lukisit
mun katsehestani:

Suon sulle, kulta, kallehin, ma, mieronmiesi, tän, vaikk' ansaitsetkin enemmän ja *paljo* enemmän.

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK KYTTÄ ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark.

Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic

work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS', WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in

such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.